

## Etika i moral

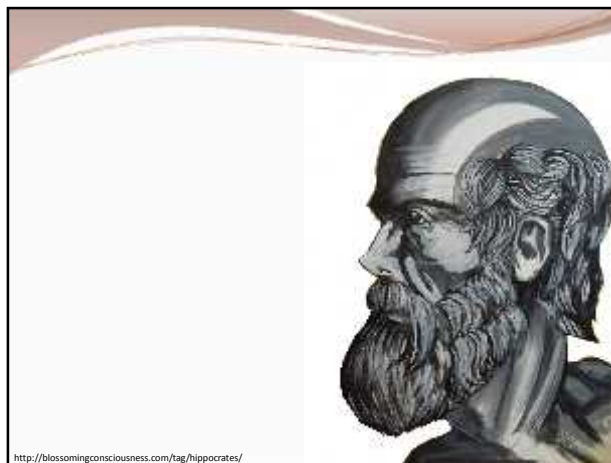
- Moral - sustav predodžbi o dobru i zlu u društvenoj svijesti
- Etika proučava moral, no moralne norme se mijenjaju i nešto moralno ne mora nužno biti i etično!
- Etika postavlja standarde i definira očekivano ponašanje
  - Većina ljudi laže, iako tvrde da govore istinu. Štoviše, dok govore laži, zagovaraju istinu i podučavaju djecu da govore samo istinu

## Etika i ... temeljni principi

- Deontologija
  - Dužnosti i obaveze
  - Ishod nije važan, dokle god je sve provedeno u skladu s dužnostima i obavezama
- Teleologija
  - Važan je cilj
  - Aktivnost se određuju prema njihovim posljedicama, a motivacija nije ključna
- Sekvencijski model
  - Što je ispravno učiniti sada?

## Etika i ... zakon

- Ilegalno i neetično – ubojstvo
- Legalno i neetično – zadržavanje tajne
- Ilegalno i etično – *needle exchange*, ...
- Zakoni mogu biti neetični – nacizam



- Kunem se Apolonom liječnikom, Asklepijem; Higijejom i Panakejom, svim bogovima i božicama, zovući ih za svjedoke, da ću po svojim silama i savjesti držati ovu zakletvu i ove obveze. Stoga ću učitelja ovoga umijeća štovati kao svoje roditelje, njegovu ću djecu držati svojom braćom, a budu li htjeli učiti ovu umjetnost, pučavat ću ih bez ugovora i bez plaće. Puštat ću da sudjeluju kod predavanja i obuke i u svem ostalom znanju moja djeca i djeca moga učitelja. Učit ću i đake koji se budu ugovorom obvezali i ovom zakletvom zakleli, ali nikoga drugoga. Svoje propise odredit ću po svojim silama i znanju na korist bolesnika i štitit ću ga od svega što bi mu moglo škoditi ili nanijeti nepravdu. Nikome neću, makar me za to i molio, dati smrtonosni otrov, niti ću mu za nj dati savjet. Isto tako neću dati ženi sredstvo za pometnuće ploda. Isto ću i pobožno živjeti i izvršavati svoju umjetnost. Neću operirati mokraćne kamence, nego ću to prepustiti onima koji se time bave. U koju god kuću stupim, radit ću na korist bolesnika, kloneći se hotimičnog oštećivanja, a osobito zavođenja žena i muškaraca, robova i slobodnih. Što po svojem poslu budem saznao ili vidio, pa i inače, u saobraćaju s ljudima, koliko se ne bude javno smjelo znati, prešutjet ću i zadržati tajnu. Budem li održao ovu zakletvu i ne budem li je prekršio, neka mi bude sretan život i ugled ljudi do u daleka vremena; prekršim li ovu zakletvu i zakunem li se krivo, neka me zadesi protivno

- U času kada stupam među članove liječničke profesije, svečano obećajem da ću svoj život staviti u službu humanosti. Prema svojim učiteljima sačuvat ću dužnu zahvalnost i poštovanje. Svoje ću zvanje obavljati savjesno i dostojanstveno. Najvažnija će mi briga biti zdravlje mogega pacijenta. Poštovat ću tajne onog tko mi se povjeri. Održavat ću svim svojim silama čast i plemenite tradicije liječničkog zvanja. Moje kolege bit će mi braća. U vršenju dužnosti prema bolesniku neće na mene utjecati nikakvi obziri vjere, nacionalnosti, rase, političke ili klasne pripadnosti. Apsolutno ću poštovati ljudski život od samog začetka. Niti pod prijetnjom neću dopustiti da se iskoriste moja medicinska znanja suprotno zakonima humanosti. Ovo obećajem svečano, slobodno, pozivajući se na svoju čast

## Postoji li točan odgovor u etici?

- Filozofski pristupi određivanju ispravnosti:
  - Utilitarna etika – cilj opravdava sredstvo
  - Deontologijska etika – pridržavanje pravila i normi, prirodnog normalnog zakona i intuicije

## Etika i medicina

- **Profesionalna etika** – vezana uz zanimanje
- **Medicinska etika** – primijenjena etika, u području medicine
- **Bioetika** – etika života (i šire od medicine), traži ravnotežu dobrobiti, rizika i dogovornosti prema životu
- **Klinička etika** – praktična disciplina koja se bavi identifikacijom, analizom i razrješenjem problema u kliničkoj medicini

## Pitanja

- Početak života?
- Abortus – osobno pravo
- Svetost života
- Eutanazija
- Iskorištavanje pacijenta
- Štrajk
- Korupcija







## Etika u medicini

- Središnje etičko povjerenstvo
- Bolničko etičko povjerenstvo
- Povjerenstvo za etiku MEFST

**HALMED**

## Središnje etičko povjerenstvo

- Središnje etičko povjerenstvo jest samostalno tijelo zdravstvenih radnika i drugih članova nemedicinske struke koje broji devetnaest članova, koje imenuje ministar
- Nadležno je za:
  - za davanje mišljenja za kliničko ispitivanje lijeka i/ili medicinskog proizvoda, i akademsko kliničko ispitivanje,
  - za davanje mišljenja za neintervencijsko ispitivanje,
  - za prihvaćanje manjih izmjena i dodataka ranije odobrenome planu kliničkoga ispitivanja,
  - za prihvaćanje konačnoga izvješća o kliničkom ispitivanju

## Povjerenstvo za etiku MEFST

VITKOŠKI PASELI 11  
 51000 ŠPLIT, HR  
 Etičko povjerenstvo  
 Špiljski trg 70/11

Kontakt: 021/31 001029  
 Tel. št.: 021/314-001010 i 0040

**IZVJEŠTAJ**

Ispitivanje lijekova i medicinskih proizvoda koje je podnio Povjerenstvo za etiku MEFST, koje je izvršeno u skladu s odobrenim planom kliničkoga ispitivanja, sa sadržajem izvješća, iznosi:

**10,000 Dalmatinski**

Izvješće je sastavio: Ozren Polašek, dr. sc. Medicinska fakulteta Sveučilišta u Splitu, Katedra za javno zdravstvo, ul. Špiljski trg 70/11, 51000 Špl.

## MEDICINSKA ETIKA

Svi grafički i video materijali u ovoj prezentaciji korišteni su isključivo u obrazovne svrhe, a dobiveni su pretraživanjem sadržaja na Internetu. Neki dijelovi prezentacije preuzeti su iz drugih javno dostupnih prezentacija u izvornom ili prilagođenom obliku. Neki materijali su promijenjeni da bolje odgovaraju sadržaju koji predstavljaju. Prezentacija predstavlja stavove autora, i nikako ne odražava službene stavove Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Autor zahvaljuje svim osobama koje su doprinijele postavljanjem svojih sadržaja na Internet.

Za sva dodatna pitanja obratite se autoru prezentacija na e-mail adresu: [ozren.polasek@mefst.hr](mailto:ozren.polasek@mefst.hr)

**Doc. dr. sc. Ozren Polašek**  
 Katedra za javno zdravstvo